

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติงานในสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1-12 ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่าย นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฝ่ายต่าง ๆ โดยมีระยะเวลาในการปฏิบัติราชการในเขตการศึกษานั้นไม่น้อยกว่า 1 ปี จากการสำรวจพบว่า มีข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ปฏิบัติงานในสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1-12 จำนวนทั้งสิ้น 160 คน ในจำนวนนี้มีข้าราชการที่ปฏิบัติราชการในเขตการศึกษานั้นไม่ครบ 1 ปี จำนวน 1 คน และข้าราชการที่ลาศึกษาต่อจำนวน 2 คน จึงเหลือข้าราชการเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัย 157 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	จำนวนข้าราชการ (คน)	จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (คน)	หมายเหตุ
เขตการศึกษา 1	12	12	
เขตการศึกษา 2	13	13	
เขตการศึกษา 3	17	17	
เขตการศึกษา 4	13	13	
เขตการศึกษา 5	12	12	
เขตการศึกษา 6	15	14	ปฏิบัติราชการ ไม่ครบ 1 ปี 1 คน
เขตการศึกษา 7	18	17	ลาศึกษาต่อ 1 คน
เขตการศึกษา 8	9	9	
เขตการศึกษา 9	12	12	
เขตการศึกษา 10	11	11	
เขตการศึกษา 11	17	16	ลาศึกษาต่อ 1 คน
เขตการศึกษา 12	11	11	
รวมทั้งสิ้น	160	157	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire) ของ Halpin นำมาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย โดยผู้วิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมมิติกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) 15 ข้อ คือ ข้อ 1-15 และมิติมิตรสัมพันธ์ (Consideration) 15 ข้อ คือ ข้อ 16-30
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้
 - 2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ และได้เลือกแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำที่เรียกว่า Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ของ Halpin
 - 2.3 นำแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire) มาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและสำนวนภาษา นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
 - 2.4 แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire) ประกอบด้วยคำถาม 2 มิติ คือ มิติกิจสัมพันธ์ (Initiating

Structure) 15 ข้อ ๖ ได้แก่ ข้อ 1-15 มิติมิตรสัมพันธ์ (Consideration) 15 ข้อ ๖ ได้แก่ ข้อ 16-30 รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก ให้เลือกความถี่ของพฤติกรรมที่ศึกษาริการเขตแสดงออก โดยแบ่งความถี่ของพฤติกรรมเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นอยู่เสมอหรือเป็นประจำ
มาก	หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นไม่ถึงกับเป็นประจำ แต่แสดงบ่อยครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นบ้างแต่ไม่บ่อย
น้อย	หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นให้เห็นน้อยมาก
ไม่แสดงเลย	หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรมนั้นเลย

2.5 เกณฑ์การให้คะแนน การให้คะแนนพฤติกรรมผู้หน้า ตามมาตราส่วน ประมาค่า (Rating Scale) ให้คะแนน 4, 3, 2, 1 และ 0 คะแนน ตามลำดับพฤติกรรมที่แสดงออก สำหรับพฤติกรรมที่เป็นปฏิฐาน (Positive) และให้คะแนน 0, 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับพฤติกรรมที่แสดงออก สำหรับพฤติกรรมที่เป็นนิเสธ (Negative) ดังตารางแสดงเกณฑ์การให้คะแนน

ตารางที่ 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมผู้หน้า

ความถี่ของพฤติกรรม	พฤติกรรมปฏิฐาน	พฤติกรรมนิเสธ
	(Positive)	(Negative)
มากที่สุด	4	0
มาก	3	1
ปานกลาง	2	2
น้อย	1	3
ไม่แสดงเลย	0	4

พฤติกรรมผู้นำมิติกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) ที่เป็นนิเสธ (Negative) ได้แก่ ข้อ 3 และ 7 พฤติกรรมผู้นำมิติมิตรสัมพันธ์ (Consideration) ที่เป็นนิเสธ (Negative) ได้แก่ ข้อ 20, 22, 23 และ 24 ในการให้คะแนนเมื่อเอาจำนวนข้อคูณกับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบในพฤติกรรมแต่ละมิติจะได้คะแนน ดังนี้

ถ้าให้คะแนน 4 คะแนนทุกข้อ คะแนนรวมจะได้ $15 \times 4 = 60$ คะแนน

ถ้าให้คะแนน 3 คะแนนทุกข้อ คะแนนรวมจะได้ $15 \times 3 = 45$ คะแนน

ถ้าให้คะแนน 2 คะแนนทุกข้อ คะแนนรวมจะได้ $15 \times 2 = 30$ คะแนน

ถ้าให้คะแนน 1 คะแนนทุกข้อ คะแนนรวมจะได้ $15 \times 1 = 15$ คะแนน

ถ้าให้คะแนน 0 คะแนนทุกข้อ คะแนนรวมจะได้ $15 \times 0 = 0$ คะแนน

ดังนั้น พฤติกรรมผู้นำแต่ละมิติจะมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน

เมื่อนำคะแนนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และนำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์โดยอาศัยหลักการของ Best (1986) จะได้ดังนี้

คะแนนรวมเฉลี่ย 0.00–20.99 หมายถึง พฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์
อยู่ในระดับต่ำ

คะแนนรวมเฉลี่ย 21.00–40.99 หมายถึง พฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์
อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนรวมเฉลี่ย 41.00–60.00 หมายถึง พฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์
อยู่ในระดับสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอให้บัณฑิตวิทยาลัย ทำหนังสือถึงสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยัง สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1-12
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ไปยัง สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1-12 ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการในสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็น ประชากรกลุ่มเป้าหมาย และขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยแบบสอบถามที่ส่งไปนั้น จะมีซองปิดแสดมภ์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัยภายในกำหนดเวลา 10 วัน นับแต่วันที่ได้รับแบบสอบถาม ถ้าแบบสอบถามไม่ถูกส่งคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัย ทำหนังสือทวงเตือนและส่งแบบสอบถามซ้ำไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามนั้นอีกครั้งหนึ่ง และรอรับ แบบสอบถามชุดนั้นส่งกลับมามีกำหนดเวลา 10 วัน
4. ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 154 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.09

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืนมาแยกตามเขตการศึกษา

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	จำนวนแบบสอบถาม		คิดเป็นร้อยละ
	ส่งไป	ได้รับกลับคืนและสมบูรณ์	
เขตการศึกษา 1	12	12	100.00
เขตการศึกษา 2	13	13	100.00
เขตการศึกษา 3	17	15	88.24
เขตการศึกษา 4	13	13	100.00
เขตการศึกษา 5	12	12	100.00
เขตการศึกษา 6	14	14	100.00
เขตการศึกษา 7	17	17	100.00
เขตการศึกษา 8	9	8	88.89
เขตการศึกษา 9	12	12	100.00
เขตการศึกษา 10	11	11	100.00
เขตการศึกษา 11	16	16	100.00
เขตการศึกษา 12	11	11	100.00
รวม	157	154	98.09

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมด
จำนวน 154 ฉบับ ไปทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม
SPSS/PC+ ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของศึกษาธิการเขต วิเคราะห์โดยหาคะแนนแต่มีติ มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติราชการ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย